

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЇ, ІСТОРІЇ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1. ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Освітньої програми:	Журналістика
Рівня вищої освіти:	першого (бакалаврського)
за спеціальністю:	061 Журналістика
галузі знань:	06 Журналістика

Робоча програма «Історія та культура Украни» для студентів першого рівня підготовки бакалавр

галузі знань 06 Журналістика,

спеціальності: 061 Журналістика

Розробник: канд. іст. наук, асистент кафедри історії Старжець В. І.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри історії.

Протокол від 30 серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри Лопецька доц. Лопецька Н. М.

Схвалено навчально-методичною комісією факультету географії, історії та туризму.

Протокол від 30 серпня 2021 р. № 1

Голова Романів доц. Романів А. С.

Гарант освітньо-професійної програми «Журналістика» зі спеціальності 061 Журналістика у галузі знань 06 Журналістика першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

доц. Золяк В. В. Золяк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузі знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика ОП Журналістика	Обов'язковий освітній компонент	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
	60 год.	84 год.	
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 061 Журналістика за освітньо-професійною програмою «Журналістика».

Метою вивчення дисципліни є опанування студентами суті історичних процесів, що відбувалися в Україні від найдавніших часів до сьогодення, оволодіння студентами історичним фактажем. Вивчення основних періодів розвитку української культури, проблеми етногенезу та культурогенезу українського народу.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчити здобутки української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення;
- розглянути особливості вітчизняної історії, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі;
- формувати та розвивати високу внутрішньої культуру студентів на основі вивчення досягнень і закономірностей розвитку української національної культури;
- реалізувати в навчально-виховному процесі завдання виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення.

Під час лекційних, практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), СК (спеціальних, фахових компетентностей).**

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну «Історія та культура України», студенти повинні мати такі **програмні результати навчання:**

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та нова історія України та її культура.

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України. Витоки української державності та культури.

Предмет, завдання та структура курсу «Історія української культури». Наукове визначення поняття «культура». Духовна та матеріальна культура. Основні функції культури. Культурологічна думка України. Матеріальна культура, мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Трипільська культура та її особливості. Мистецтво та релігійні вірування киммерійців, скіфів та сарматів. Культура античних міст-держав на території України. Проблема походження слов'ян. Зарубинецька та черняхівська культури. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.

Література: основна [3, 9, 14, 18, 22], допоміжна [34, 42, 55, 56, 57, 59, 64].

Тема 2. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.

Проблема становлення державності у східних слов'ян. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід–Захід (кочовий світ, Візантія, Європа, Близький Схід). Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, літописання, музика, живопис та театр). Соціально-політичні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства. Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинської держави (XII – середина XIV ст.). Інкorporація українських земель до складу Литви та Польщі.

Література: основна [3, 9, 14, 18, 21, 22, 26], допоміжна [31, 34, 48, 55, 56, 63].

Тема 3. Епоха козацтва. Культура українського бароко.

Причини виникнення козацтва. Дмитро Вишневецький. Виникнення Запорозької Січі, її адміністративно-територіальний устрій, господарство, традиції. Військове мистецтво. Українська національна революція середини XVII ст. Причини і характер, мета, рушійні сили революції. Б. Хмельницький. Особливості адміністративного та політичного устрою Гетьманщини та Слобідської України у складі Московської держави. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Остаточна ліквідація автономних прав України. Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст. І. Сірко. Розвиток історичної самосвідомості. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода – останній геній Старої України.

Література: основна [3, 9, 14, 18, 21, 22, 26], допоміжна [29, 30, 33, 35, 39, 47, 60, 64].

Тема 4. Україна у XVIII – 1 пол. XIX ст. Національне відродження.

Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Слобожанщина – центр національного відродження України. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України. Зростання національної самосвідомості.

Література: основна [3, 9, 14, 18, 21, 22, 26], допоміжна [29, 38, 39, 45, 48, 64].

Змістовий модуль 2. Новітня історія та культура України

Тема 5. Соціально-економічний і політичний розвиток України та її культури в другій половині XIX – на початку XX ст.

Реформи 1860-1870-х років у Російській імперії та їх вплив на соціально-економічний та політичний розвиток України. Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села. Зародження націоналізму. Громадівський рух. Галичина – український П'ємонт. Утворення політичних партій. Зв'язки прогресивних діячів Галичини і Наддніпрянської України. Роль І. Франка в національно-культурному русі. М. Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис).

Література: основна [3, 9, 14, 18, 21, 22, 26], допоміжна [28, 38, 46, 64].

Тема 6. Українська національна революція 1917–1921 рр.

Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Центральна Рада. Боротьба за незалежність України. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації». Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Національно-культурна політика Гетьманату. ЗУНР. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, Ст. Смаль-Стоцький, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви.

Література: основна [3, 4, 5, 8, 18, 19, 22], допоміжна [28, 29, 37, 38, 40, 45, 50, 64].

Тема 7. Україна та українська культура за радянської доби (1922–1953 рр.).

Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20-30-х років XX ст. «Розстріляне Відродження». Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес та М. Хвильовий. Український театр Леся Курбаса. Сталінський терор та його наслідки для української культури. Українські землі в роки Другої світової війни. Культурні орієнтації українського націоналізму. Розвиток культури України під час Другої світової. Панування соцреалізму в культурному житті УРСР.

Література: основна [2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 18, 20, 22, 34, 27], допоміжна [32, 36, 40, 41, 43, 52, 53, 54, 61, 62,].

Тема 8. УРСР у 1954–1991 рр. Особливості культурного розвитку.

«Відлига». Розвиток народного господарства у 1950-60-х рр. Лібералізація суспільно-політичного життя. Економічні реформи та їх наслідки. Шестидесятники. Ідеологізація культурного життя і посилення русифікації. Зародження дисидентського руху. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.). Неосталінізм. Діяльність П. Шелеста. В. Щербицький. Конституція УРСР 1978 р. Наростання економічної кризи. Опозиційний рух. Утворення Української Гельсінської Спілки (УГС). Політичні репресії. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя у період «перебудови», погіршення економічної ситуації. Чорнобильська катастрофа. Початок формування системи багатопартійності в Україні. Вплив Горбачовської перебудови на українську культуру. Національна культура в умовах зростання національно-культурної ідентичності.

Література: основна [1, 3, 18, 21, 22], допоміжна [34, 44, 51, 64].

Тема 9. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.

Національно-культурне відродження в Україні в середині 80-х – на початку 90-х рр. та його особливості. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Серпневий заколот. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Грудневий референдум. Вибори Президента України. Припинення існування СРСР. Риси нової соціокультурної дійсності. Проблема типології української національної культури. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості. Перспективи розвитку української культури у сучасних умовах. Специфічні риси українського постмодерну. Проблеми розвитку української культури у контексті глобалізації. Українська церква і релігія у XXI столітті. Культура української діаспори кінця XX – початку XXI ст. Україна в умовах ідеологічної війни та збройної агресії РФ.

Література: основна [1, 3, 15-17, 18, 25], допоміжна [29, 49, 56, 58, 64, 67].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та нова історія України та її культура.												
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України. Витоки української державності та культури.	10	2	-	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 2. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Г-В кн.	10	2	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11
Тема 3. Епоха козацтва. Культура українського бароко.	10	2	2	-	-	6	12	1	-	-	-	9
Тема 4. Національне відродження в Україні наприкінці 18 в середині 19 ст.	10	2	-	-	-	8	12	-	1	-	-	12
Змістовий модуль 2. Новітня історія та культура України												
Тема 5. Соціально-економічний і політичний розвиток України та її культури в 2 пол. 19 – на поч. 20 ст.	10	2	-	-	-	8	12	-	-	-	-	11
Тема 6. Українська національна революція 1917–1921 рр.	10	2	2	-	-	6	12	1	-	-	-	9
Тема 7. Україна та українська культура за радянської доби (1922–1953 рр.).	10	2	-	-	-	8	12	-	-	-	-	11
Тема 8. УРСР у 1954–1991 рр. Особливості культурного розвитку.	10	2	2	-	-	6	12	-	-	-	-	11
Тема 9. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.	10	4	2	-	-	4	12	1	1	-	-	12
Усього	90	20	10	-	-	60	90	4	2	-	-	84

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	2/-
2	Українське козацтво у XV – першій пол. XVIII ст. Козацьке бароко.	2/1
3	Україна кін. XVIII – поч. XX ст. Українська національна революція 1917–1921 рр.	2/-
4	Україна та українська культура за радянської доби.	2/-
5	Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.	2/1
	Разом	10/2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	«Книга буття українського народу» М. Костомарова.	1/2
2	Українські народники: програма, стратегія і тактика.	2/2
3	Українські соціал-демократи. М. Драгоманов.	2/2
4	«Самостійна Україна» М. Міхновського.	2/2
5	РУП: історична оцінка.	1/2
6	Січові стрільці: історія становлення та їх оцінка.	2/4
7	СВУ: програмні завдання.	2/2
8	Рівненщина в роки I світової війни.	2/2
9	Рівненщина в період Директорії.	2/2
10	Повстання В. Оскілко в м. Рівному в квітні 1919 р.	2/2
11	С. Петлюра та його роль в українсько-польських відносинах.	2/4
12	В. Винниченко: історичний портрет	2/2
13	Місця пам'яті Української національної революції 1917–1921 рр.	2/4
14	Особливості НЕПу на території України.	2/2
15	Політика індустріалізації та її наслідки для України.	2/2
16	Колективізація: «Революція на селі». Голодомор 1932-33 рр.	2/4
17	Культурний розвиток України в 20-30-х роках XX ст.	2/2
18	Є. Коновалець: історичний портрет.	2/2
19	Роль і місце М. Скрипника в політичному розвитку України.	1/2
20	Сталінські репресії в Україні у довоєнний період.	2/2
21	Історичне значення «возз'єднання» західної та радянської України.	2/4
22	ОУН: історія створення та програмні цілі	2/4
23	С. Бандера: історичний портрет.	2/2
24	А. Мельник: історичний портрет	2/2
25	Т. Бульба-Боровець і Рівненщина.	2/2
26	Радянський партизанський рух на Рівненщині.	2/4
27	ОУН і УПА: історична оцінка	2/4
28	Важливі битви на території України в 1941–1945 рр.	2/4
29	М. Хрущов і Україна.	1/2
30	Українська радянська партійна еліта (П. Шелест, В. Щербицький).	2/2
31	В. Чорновіл: історичний портрет.	2/2
32	Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом	2/4
	Разом	60/84

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та нова історія України та її культура.				
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України. Витоки української державності та культури.	Анотація матеріалу. Вивчення основних визначень і термінів.	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [3,9,14,18,22], допоміжна [34,42,55,56,57, 59,64]	5
Тема 2. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	Самостійне опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної №1	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень	основна [3,9,14,18,21,22, 26], допоміжна [31,34,48,55,56, 63], інформаційні ресурси [1-17]	5
Тема 3. Епоха козацтва. Культура українського бароко.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичної №2	Здача виконаних практичних завдань. Усне опитування.	основна [3,9,14,18,21,22, 26], допоміжна [29,30,33,35,39, 47,60,64], інформаційні ресурси [1-17]	5
Тема 4. Україна у XVIII – 1 пол. XIX ст. Національне відродження.	Анотація матеріалу. Вивчення основних визначень і термінів	Представлення анотованого матеріалу. Тести.	основна [3,9,14,18,21,22, 26] допоміжна [29,38,39,45,48]	10
Змістовий модуль 2. Новітня історія та культура України				
Тема 5. Соціально-економічний і політичний розвиток України та її культури в 2 пол. XIX – на початку XX ст.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичної №3	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень	основна [3,9,14,18,21,22] допоміжна [28,38,46,64], інформаційні ресурси [1-17]	5
Тема 6. Українська національна революція 1917–1921 рр.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичної №3	Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень	основна [3,4,5,8,18,19,22] допоміжна [28,29,37,38,40, 45,50,64], інформаційні ресурси [1-17]	5
Тема 7. Україна та українська культура за радянської доби (1922–1953 рр.).	Анотація матеріалу за темою.	Представлення анотованого матеріалу. Усне опитування.	основна [2,3,6,7,10,11,12 ,13,180,22,34] допоміжна [32,36,40,41,43, 52,54,61,62]	10

Тема 8. УРСР у 1954–1991 рр. Особливості культурного розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичної №4	Здача виконаних практичних завдань. Усне опитування.	основна [1,3,18,21,22] допоміжна [34,44,51,64]	5
Тема 9. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.	Анотація матеріалу за темою. Виконання практичної №5	Здача виконаних практичних завдань. Тести.	основна [1,3,15-17,18,25] допоміжна [29,49,56,58,64,67] інформаційні ресурси [1-17]	10

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота з курсу «Історія та культура України» – це вид науково-дослідної роботи студента, що містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, що виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Форми контролю: представлення власних ІНДЗ у формі рефератів.

Тематика ІНДЗ

1. «Книга буття українського народу» М. Костомарова.
2. Українські народники: програма, стратегія і тактика.
3. Українські соціал-демократи. М. Драгоманов.
4. «Самостійна Україна» М. Міхновського.
5. РУП: історична оцінка.
6. Січові стрільці: історія становлення та їх оцінка.
7. СВУ: програмні завдання.
8. Рівненщина в роки I світової війни.
9. Рівненщина в період Директорії.
10. Повстання В. Оскілко в м. Рівному в квітні 1919 р.
11. С. Петлюра та його роль в українсько-польських відносинах.
12. В. Винниченко: історичний портрет.
13. Місця пам'яті Української національної революції 1917–1921 рр.
14. Особливості НЕПу на території України.
15. Політика індустріалізації та її наслідки для України.
16. Колективізація: «Революція на селі». Голодомор 1932-33 рр.
17. Культурний розвиток України в 20-30-х роках ХХ ст.
18. Є. Коновалець: історичний портрет.
19. Роль і місце М. Скрипника в політичному розвитку України.
20. Сталінські репресії в Україні у довоєнний період.
21. Історичне значення «возз'єднання» західної та радянської України.
22. ОУН: історія створення та програмні цілі.
23. С. Бандера: історичний портрет.
24. А. Мельник: історичний портрет.

25. Т. Бульба-Боровець і Рівненщина.
26. Радянський партизанський рух на Рівненщині.
27. ОУН і УПА: історична оцінка.
28. Важливі битви на території України в 1941–1945 рр.
29. М. Хрущов і Україна.
30. Українська радянська партійна еліта (П. Шелест, В. Щербицький).
31. В. Чорновіл: історичний портрет.
32. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом

9. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Історія та культура України» застосовуються такі методи навчання:

- лекції, в тому числі із застосуванням пояснювально-ілюстративного методу, із використанням мультимедійних презентацій та картографічних джерел;
- практичні заняття у їх різноманітних формах (бесіда з елементами дискусії, презентації під час практичних занять, ситуативний підхід, бесіда за «круглим столом»);
- робота з картографічними джерелами (карти, атласи);
- стандартизовані тести та поточне опитування;
- презентація результатів виконаних завдань та досліджень;
- поточне консультування;
- самостійна робота студентів з літературними та Інтернет-джерелами;
- індивідуальне завдання.

10. Методи контролю

При вивченні студентами курсу «Історія та культура України» застосовуються такі методи контролю:

- поточне (усне) опитування. Реалізується у формі опитування, виступів на семінарських та практичних заняттях, експрес-контролю, тестового контролю, перевірка знань на карті тощо.
- складання опорного конспекту теми (чи основних понять і термінів);
- побудова структурно-логічної схеми теми, окремого питання;
- контроль самостійної роботи;
- індивідуальне науково-дослідне завдання;
- тестування;
- підсумковий контроль. Складання іспиту.

Питання гарантованого рівня знань

1. Початок заселення території України.
2. Досягнення трипільців в господарстві (землеробство, кераміка, будівництво).
3. Вплив досягнень кочових племен кіммерійців та скіфів на подальший розвиток життя та теренах України.
4. Досягнення кочових племен на теренах України.
5. Східнослов'янські племена та заснування Києва полянами.
6. Історія Київської Русі за князювання Олега, Ігоря, Ольги та Святослава.
7. Розквіт Київської Русі за часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Розкрити їх релігійні та культурні досягнення.
8. Культурні досягнення Київської Русі за часів князювання Ярослава Мудрого.
9. Вплив прийняття християнства на міжнародне становище Київської Русі.
10. Вплив прийняття християнства на розвиток писемності та освіти в Київській Русі.
11. Законодавча діяльність руських князів.
12. Архітектура Київської Русі. Навести приклади перших кам'яних споруд.

13. Значення літописів як джерела з історії Київської Русі. Пояснити походження назви «Україна».
14. Значення Київської Русі в історії Європи. Пояснити вирази «шлюбна дипломатія», «тесть Європи».
15. Вплив монголо-татарської навали на остаточний занепад Київської Русі.
16. Історія Галицько-Волинської держави.
17. Стан українських земель у складі ВКЛ, Польщі та інших держав в XIV ст.
18. Вплив Люблінської унії на соціально-економічне та національно-релігійне життя українського населення.
19. Причини та наслідки Берестейської церковної унії 1596 р. Описати релігійне життя українців в Речі Посполитій.
20. Стан українських земель під час Кревської унії 1385р. та Люблінської унії 1569р.
21. Діяльність полемістів та перших братств, як засіб збереження православ'я на українських землях в складі Речі Посполитої.
22. Вплив І. Федорова на поширення друкарства в українських землях.
23. Феномен українського козацтва.
24. Історія виникнення Запорізької Січі, її устрій та господарство.
25. Причини та передумови Національно-визвольної війни, її характер. Перші битви.
26. Проаналізувати Зборівську та Берестейську битви Національно-визвольної війни 1648-1657 рр. Розкрити наслідки битв.
27. Укладання українсько-московського договору 1654 р. Б. Хмельницьким. «Березневі статті».
28. Доба Руїни. Навести приклади гетьманування І. Виговського, Ю. Хмельницького, П. Дорошенка.
29. Історія Запорізьких Січей від Малої Хортиці до Підпільненської.
30. Доба гетьманування І.Мазепи, його політична та культурна діяльність.
31. Дати оцінку подіям ліквідації Гетьманщини і Запорізької Січі.
32. Ознаки та приклади зародження нової української літератури наприкінці XVIII ст. Роль «Руської трійці» в національному відродженні на західноукраїнських землях.
33. Суспільно-політичні рухи в другій пол. XIX ст на західноукраїнських землях. (москвофіли, народовці, радикали).
34. Діяльність та програмні документи Кирило-Мефодієвського братства.
35. Реформи 60-70-х років XIX ст. у підросійській Україні. Розкрити умови скасування кріпацтва.
36. Громадівський рух Україні в др. половині XIX ст. Валуєвський циркуляр. Ємський указ.
37. Виникнення і діяльність українських політичних партій в кінці XIX – поч. XX ст.
38. Економічна криза 1901 – 1903 рр. та монополізація в Україні у складі Російської імперії.
39. Події в Україні під час революції 1905-1907 рр.
40. Українські землі в роки Першої Світової війни.
41. Бойовий шлях УССів в роки Першої світової війни.
42. Українська національна революція 1917-1921 рр.: причини та рушійні сили.
43. Дати історичну оцінку I-IV Універсалам ЦР та умовам їх прийняття.
44. Культурні досягнення в добу Гетьманату П. Скоропадського 1918 р.
45. Західноукраїнська Народна республіка (ЗУНР).
46. Історичне значення Акту Злуки 22 січня 1919 р.
47. Місця пам'яті Української національної революції 1917-1921 рр.
48. Охарактеризувати наслідки політики «Воєнного комунізму» та її головної ознаки - продрозкладки.
49. НЕП, розкрити значення продподатку.
50. Плани утворення СРСР.
51. Радянська політика коренізації в Україні та її вплив на розвиток української літератури.
52. Досягнення коренізації в Україні в 20-ті роки XX ст.
53. Зародження кіномистецтва в 1920-х рр. Охарактеризувати перші стрічки О. Довженка.

54. Приклади голоду в історії України. Дати оцінку Голодомору.
55. Причини та наслідки Голодомору в 1932-1933 рр.
56. Успіхи і труднощі індустріалізації в УРСР.
57. Репресії та утвердження сталінського тоталітарного режиму.
58. Нацистський «Новий порядок» та його реалізація в Україні.
59. Течії Руху Опору в Україні в роки німецько-радянської війни.
60. Розкрити діяльність націоналістичного руху опору. ОУН і УПА.
61. Корінний перелом в ході війни та початок звільнення території України.
62. Основні події визволення України в роки німецько-радянської війни.
63. Культурні та наукові досягнення українців в роки Другої світової війни.
64. Адміністративно-територіальні зміни кордонів УСРР 1945, 1947 рр. (договори з Чехословаччиною, Польщею, Румунією). Приєднання Криму в 1954 р.
65. Розкрити значення Ждановщини в післявоєнній відбудові Радянської України.
66. Десталінізація. Лібералізація. «Культ особи Сталіна».
67. Опозиційний характер дисидентського руху в Україні.
68. Охарактеризувати форми боротьби дисидентів.
69. Вплив шістдесятників на загальний розвиток культури в Радянській Україні.
70. Формування багатопартійності та ліквідація 6 статті Конституції СРСР.
71. «Перебудова» та перші кроки України до незалежності.
72. Державотворчі процеси в Україні в 1990-х роках.
73. Охарактеризуйте концепцію зовнішньої політики незалежної України.
74. Помаранчева революція 2004 р. та її вплив на демократизацію суспільного життя.
75. Революція гідності – один з ключових моментів українського державотворення.
76. Досягнення за роки незалежності України в галузі науки.
77. Досягнення за роки незалежності України в галузі культури та спорту.
78. Євроінтеграція: позитивні та негативні особливості.
79. Збройна агресія РФ проти України.
80. Українське суспільство в умовах сучасної інформаційної війни.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
5	5	5	10	5	5	10	5	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно

82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставлені питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабке їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Історія та культура України» включає:

1. Підручники, монографії, періодичні видання.
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа moodle).
3. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа moodle).
4. Мультимедійний супровід до тем з курсу (навчальна платформа moodle).
5. Пакети тестових завдань для модульного та екзаменаційного контролю (навчальна платформа moodle).

13. Рекомендована література

Основна

1. Баран В. К. Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946-1980-ті роки). Київ, 1999. 475 с.
2. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У 2-х кн. К.: Либідь, 1994.

3. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. 3-тє вид, виправл., доповн. К. : Академвидав, 2010. 688 с.
4. Верстюк В. Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. Київ, 1998. 255 с.
5. Верстюк В. Українська Центральна Рада. Київ, 1997. 342 с.
6. Голодомор 1932–1933 років в Україні в сучасній історіографії (1986–2009 роки): монографія / Шитюк М. М., Назарова К. В. Миколаїв, 2012. 227 с.
7. Голодомор 1932–1933 років в Україні як злочин геноциду згідно з міжнародним правом: зб. наук. пр. / М. Антонович та ін.; наук. ред.: В. Василенко, М. Антонович. – Вид. 3-тє, допов. К., 2014. 363 с.
8. Голубко В. Армія Української Народної Республіки 1917-1918. Утворення та боротьба за державу. Львів, 1997.
9. Грушевський М. Ілюстрована історія України з додатками та доповненнями / Укладачі Й. Й. Брояк, В. Ф. Верстюк. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 736 с.
10. Жив'юк А. За московським часом: контроверсії радянзації Рівненщини (кінець 1930-х – кінець 1950-х років). Рівне, 2011. 186 с.
11. Жінки та міграція / упоряд. У. Мидловець, ред. К. Левченко. – Харків, 2010. – 96 с.
12. Ільющин І. І. Протистояння УПА і АК (Армії Крайової) в роки Другої світової війни на тлі діяльності польського підпілля в Західній Україні. Київ, 2001. 287 с.
13. Кісь О. Українки в ГУЛАГу: вижити, значить перемогти. Львів, 2017. 288 с.
14. Крип'якевич І. Історія України. – К., 1990.
15. Майдан від першої особи. 45 історій Революції гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко; Укр. ін-т нац. пам'яті. К., 2015. 320 с.
16. Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко; Укр. ін-т нац. пам'яті. Вип. 2. К., 2016. 304 с.
17. Майдан від першої особи. Регіональний вимір. Вип. 3.: у 2 ч. Ч. 2. Львівська – Чернігівська області / уклад.: Г. Боднар, О. Доброер, Т. Ковтунович, О. Морозова, О. Стукалова [та ін.], відп. ред. Т. Привалко; Укр. ін-т нац. пам'яті. К., 2018. 432 с.
18. Остафійчук В. Ф. Історія України: Сучасне бачення. - Київ: Знання-Прес, 2006. - 422 с.
19. Папакін Г. Павло Скоропадський: патріот, державотворець, людина: історико-архівні нариси. К., 2003. 282 с.
20. Патриляк І. «Встань і борись! Слухай і вір...»: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух 1939–1960 рр. Львів: Часопис, 2012. 592 с.
21. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. 3-тє вид. Київ: Либідь, 1995. 608 с.
22. Субтельний О. Україна: Історія / Пер. з англ.. Ю. І. Шевчука; Вст. ст. С. В. Кульчицького. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 1993. 720 с.: іл.
23. Трайдакало О. Майдан. Погляд зсередини. Львів, 2018.
24. Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття. Історичні нариси / Ред. кол.: В. А. Смолій (голова колегії), НАН України. Інститут історії України. К., 2015. Кн. 3. 943 с.
25. Усна історія російсько-української війни (2014-2018 роки) / за ред. В. В. Мороко. Вип. 4. К., 2018. 384 с.
26. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Четверте видання, - К.: Критика, 2009. – 584 с.: Іл. – Бібліогр.: с. 531-537.
27. Ярош Б.О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях у 30-50 ті роки ХХ ст. Луцьк, 1995.

Допоміжна

28. Богочевська-Хом'як М. Білим по білому. Жінки в громадському житті України 1884-1939 рр., К., 1995.
29. Боєчко В., Ганжа О., Захарчук Б. Кордони України: історична ретроспектива та сучасний стан. К., 1994.
30. Боплан Г. Опис України. К, 1990.
31. Брайчевский М. Утверждение христианства на Руси. К., 1989.

32. Бульба-Боровець Т. Армія без держави. Л., 1993.
33. Величко С. Літопис. К., 1991.
34. Верстюк В., Дзюба О., Репринцев В. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. К., 1995.
35. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. К., 1994.
36. Голод 1921-1923 років в Україні: Збірник документів і матеріалів. ІС 1993.
37. Гордієнко В. Українська Галицька Армія. Л., 1991.
38. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX –XX ст. – К., 1996.
39. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині XVIII ст.: кордони, населення, право. К., 1996.
40. Давидюк Р. П. Українська політична еміграція в Польщі: склад, структура, громадсько-політичні практики на території Волинського воєводства. Львів; Рівне: М. Дятлик, 2016. 704 с.
41. Давидюк Р., Жив'юк А «Почутися одним нерозривним зі своїми братами і сестрами Великої України» Відлуння Голодомору 1932-1933 років на Рівненщині. Рівне, 2008.
42. Давня історія України: У 2 кн. / Толочко П. (кер. авт. кол), Козак Д., Крижицький С. та ін. К., 1995.
43. Данильчук В. Р. Рейхскомісаріат – Рейхові: українці з Рівненщини на примусових роботах в Австрії та Німеччині. Рівне: ПП ДМ, 2013. 282 с.
44. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? // Вітчизна. 1990. №5, 7.
45. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. К., 1991.
46. Драгаманов М. Вибране. К., 1991.
47. Ісаєвич. Я. Братства та їхня роль в розвитку української культури XVI-XVII ст.. К., 199
48. Історія української культури / За заг. ред. І.Крип'якевича, К., 1994.
49. Каленюк І. С., Ямковий В. А. Особливості впливу освіти на забезпечення соціальної мобільності в сучасних умовах // Демографія та соціальна економіка. 2015. № 2(24). С. 88–96.
50. Капелюшний В. Процеси культурно-національного відродження України за революційної доби: (1917-1920 рр.) // Історія України. 2004. № 33-34. С. 2-7.
51. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960– 1980 –х рр. Київ, 1995.
52. Касьянов Г., Даниленко В. Сталінізм і українська інтелігенція. К., 1991.
53. Коваль М. В. Доля української культури за «нового порядку» (1941-1944) // УІЖ. 1993. №11-12. С. 15-36.
54. Ковалюк В.Р. Культурологічні та духові аспекти «радянзації» Західної України (вересень 1939 – червень 1941 рр.) // УІЖ. 1993. № 2-3. С. 3-17.
55. Культура українського народу. К., 1994.
56. Лановик Б. Д., Лазаревич М. В. Історія України. К., 2001.
57. Мірчук І. Історія української культури. Мюнхен-Львів, 1994.
58. Подобна Є. Дівчата зрізають коси. Книга спогадів / російсько-українська війна. К., 2018. 346 с.
59. Рибалко І. Історія України в 2-х т. Харків., 1993
60. Смолій В., Гуржій О. Як і коли почала формуватись українська нація. К., 1991.
61. Старжець В. І. Відновлення радянської системи шкільної освіти в західноукраїнському регіоні після війни (1944–1953 рр.). // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. К.: «Видавництво «Гілея», 2017. Вип. 117 (2). С. 48-52.
62. Старжець В. І. Опір шкільної молоді радянському тоталітарному режимові у західних областях УРСР (1944-1953 рр.). // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. 2017. Вип. 29. С. 70-75.
63. Толочко П. Володимир Великий. Ярослав Мудрий. — К, 1996
64. Українська культура: історія і сучасність: Навч. Посібник/ За ред.. ЧерепановоїС.О. Львів, 1994. Біла С. О. Досвід ліберального реформування української економіки (1991-2005 рр.) // УІЖ. 2006. №6. С.125-145.

65. Цепенда І. Операція «Вісла» в польській історіографії // УІЖ. 2002. № 3. С. 84 - 93.
66. Якубова Л.Д. Тенденції етнокультурного життя УССР у контексті коренізації (1924-1935 рр.) // УІЖ. 2006. № 2. С.74-88.
67. Яневський Д. Обличчя «Помаранчевої» революції. Київ, 2005. 319 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Інститут історії України НАН України. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/>
2. Український інститут національної пам'яті. Режим доступу: <http://www.memory.gov.ua>
3. Українська історична бібліотека. Режим доступу: <http://www.ukrhistory.narod.ru/>
4. Матеріали з історії України. Режим доступу: <http://ukraine-history.com.ua/>
5. Електронна бібліотека Читиво. Розділ – Історична література. Режим доступу: <http://chtyvo.org.ua/genre/istorychna/books/>
6. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії. Режим доступу: <http://history.vn.ua/>
7. Навчально-методичний сайт ЗАТ «Інститут передових технологій». Режим доступу: <http://osvitanet.com.ua/>
8. Бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України. Режим доступу: <http://izbornyk.org.ua/>
9. Бібліотека української поезії. Режим доступу: <http://poetry.uazone.net/>
10. Бібліотека «Культура України». Режим доступу: <http://elib.nplu.org/>
11. Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Режим доступу: <http://mari.kiev.ua/>
12. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. Режим доступу: <http://etnolog.org.ua/>
13. «Культура України». Режим доступу: <http://k-ua.net/>
14. Культурологічна бібліотека. Режим доступу: http://kultura.ho.ua/books_ku.htm
15. Історія України. Режим доступу: <http://history.franko.lviv.ua/>
16. Грушевський М. Історія України-Руси. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/hrushrus/iur.htm>
17. Електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії. Режим доступу: <http://www.history.vn.ua/>